

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı: 20.4.1989 Sayı: 20145)

Kanun No.
3535

Kabul Tarihi
13.4.1989

MADDE 1. — 27 Ağustos 1986 tarihinde Ankara’da imzalanan ‘‘Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika-Lüksemburg Ekonomik Birliği Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması’’nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BELÇİKA-LÜKSEMBURG EKONOMİK BİRLİĞİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASI ANLAŞMASI

Kendi namına ve mevcut anlaşmalar uyarınca Lüksemburg Büyük Dükalığı adına hareket eden Belçika Krallığı Hükümeti ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, (herbiri Âkit Taraf olarak) aralarındaki ekonomik işbirliğini daha çok geliştirmek amacıyla aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

MADDE 1. TERİMLER

Bu anlaşmanın Taraflarına matuf olarak:

1. ‘‘Vatandaşlar’’ terimi:

a) Türkiye, Belçika ve Lüksemburg kanunları gereğince Türkiye ve Belçika ve Lüksemburg tabiiyetinde olan herhangi bir gerçek kişi anlamına gelir.

2. ‘‘Şirketler’’ terimi:

Türkiye, Belçika ve Lüksemburg kanunlarına uygun bir şekilde kurulmuş ve merkezi Türkiye, Belçika veya Lüksemburg’ta olan bir tüzel kişilik anlamına gelir.

3. ‘‘Yatırımlar’’ terimi:

Ekonomik faaliyetlerde bulunan şirketlere doğrudan yatırılan veya dolaylı olarak ilave edilen sermaye katkıları ve diğer hertürlü aktif değerler anlamına gelir.

Bu anlaşma çerçevesinde aşağıdakiler, esas olarak, ancak bunlarla sınırlı olmaksızın bir yatırım olarak kabul edileceklerdir.

- a) Menkul ve gayrimenkul mallar, menkul rehni, gayrimenkul rehni, teminat, intifa ve benzeri haklar gibi diğer aynı haklar.
- b) Hisse senetleri, tahviller, bonolar ve şirketlerde sahip olunan diğer değerler.
- c) Parasal alacaklar veya ekonomik değeri olan herhangi bir edim üzerindeki haklar.
- d) Telif hakları, sınai haklar, teknik bilgi hakları, ticarî ünvanlar ve peştemaliye.
- e) Doğal kaynakları araştırmak, çıkartmak ve işletmek dahil, kanunen veya sözleşme ile elde edilmiş iş imtiyazları.

Sermayenin ve mal varlığının yatırım biçiminde herhangi bir değişiklik, bunların, bu anlaşma çerçevesinde yatırım niteliğini bozamaz.

MADDE 2. YATIRIMLARIN TEŞVİKİ:

1. Her iki Âkit Taraf kendi ülkelerinde, diğer taraf vatandaşları ve şirketleri tarafından yapılacak yatırımları mümkün olduğu nisbette teşvik edecekler ve kendi kanunlarına uygun olarak bu tür yatırımları kabul edeceklerdir.

MADDE 3. YATIRIMLARIN KORUNMASI:

1. Âkit Taraflar diğer tarafın vatandaşları ve şirketleri tarafından yapılmış yatırımlara uluslararası hukuk prensipleri çerçevesinde adil ve eşit bir şekilde muamele edeceklerdir.

2. Tesis olunan tüm yatırımlar, kamu düzeninin korunmasına ilişkin tedbirler hariç, her türlü koruma ve güvenlikten yararlanacaklar ve bu yatırımların idaresini, idamesini, onlardan yararlanılmasını veya onların tasfiyesini engelleyici haksız veya ayırımçı önlemlerden kaçınılacaktır.

3. Yukarıda 1. ve 2. paragraflarda atıfta, bulunulan muamele ve koruma, en azından her bir Âkit Tarafa en ziyade müsaadeye mazhar bir devletin vatandaşları ve şirketlerine tanınan imtiyazlara eşit olacaktır.

4. Yukarıda paragraf 3'de değinilen muamele ve koruma bir Âkit tarafın, Ortak Pazar, Gümrük Birliği, Serbest Ticaret Bölgesi gibi bir ekonomik gruplaşmanın üyesi veya ortağı olması dolayısıyla bu grup üyelerine tanımış olduğu imtiyazların diğer Âkit Tarafa da teşmil edileceği şeklinde yorumlanamaz.

MADDE 4. KAMULAŞTIRMAK:

1. Âkit Taraflardan hiçbiri, kamu menfaatlerinin gerektirdiği durumlarda kanuna uygun ve ayırım gözetmeksizin yapılacak olanlar dışında, diğer tarafın vatandaşlarına ve şirketlerine karşı doğrudan doğruya veya dolayısıyla el koyma etkisi yaratacak kamulaştırma, devletleştirme ve benzeri tedbirlere başvurmayacaktır.

2. Alınacak herhangi bir el koyma tedbiri, üçüncü maddede öngörülen genel muamelenin prensipleri içinde ve kanuna uygun olarak gecikmeksizin yeterli ve etkin bir tazminat durumunu ortaya çıkaracaktır.

Bu muamele, Âkit Taraflardan herhangi birinin vatandaşları veya şirketleri ve bunların diğer Âkit Taraf ülkesindeki herhangi bir şirketteki paylarına da uygulanacaktır.

3. Aleyhte etkilenen vatandaş veya şirket aksini ispat etmedikçe, böyle bir tazminatın miktarı, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma kararının alındığı tarihteki veya kararın öğrenildiği tarihteki adil piyasa değerine eşit olacaktır.

Tazminat, vatandaş veya şirketin menşe ülkesine yatırım yapıldığı para cinsinden veya vatandaş veya şirket ile Âkit ülkenin üzerinde anlaşacakları herhangi bir ülkeye ve herhangi bir konvertibl para cinsinden etkinlikle gerçekleştirilecek şekilde serbestçe transfer edilecektir.

MADDE 5. TRANSFERLER:

1. Herbir Âkit Taraf diğer Âkit Taraf yatırımcılarının aşağıdakileri serbestçe transfer etmelerine müsaade edecektir:

- a) Yatırımlardan elde edilen her türlü kâr, faiz, sermaye kazançları, temettü royalti ödemeleri veya,
- b) Yatırıma ilişkin kredi anlaşmalarından doğan ana para ve faiz ödemeleri,
- c) Yönetim, teknik yardım, personel veya diğer ücretler,
- d) Yatırımın tamamen veya kısmen satış veya tasfiye hasılatı,
- e) Madde 4 gereğince ödenen tazminat.

2. Herbir Âkit Taraf, transferlerin sebepsiz bir gecikmeye uğramaksızın yapılabilmesini teminen gerekli izni verecektir. Bunun uygulanması hiçbir şekilde 2 ayı aşmayacaktır.

Döviz ve ödemeler dengesine ilişkin istisnai malî veya ekonomik durumlarda, Âkit Taraflardan herbiri üç yılı aşmamak kaydıyla ilave gecikme süresi isteyebilirler.

3. Bu maddenin 1. ve 2. paragraflarında değinilen muamele, en ziyade müsaadeye mazhar bir ülkenin vatandaşlarına ve şirketlerine yapılan muameleden daha az elverişli olamayacaktır.

MADDE 6. KURLAR

4. ve 5. maddelerde değinilen transferler, transferin yapıldığı gün, carî olan kurdan ve yürürlükteki kambiyo mevzuatına uygun olarak yapılacaktır.

MADDE 7. SİGORTA:

Âkit Taraflardan birinin vatandaşının veya şirketinin yatırımları, ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmiş ise, bu tür bir sigortanın şartlarına uygun olarak, bahse konu yatırımcının haklarıyla, sigortacının, yatırımcının haklarına halefiyeti, diğer Âkit Tarafça da tanınacaktır.

Sigortacı, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortacı arasındaki anlaşmazlıklar, bu Anlaşmanın 9. maddesi hükümlerine uygun olarak çözümlenecektir.

MADDE 8. DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER:

Bu Anlaşma,

Hükümleri diğer Âkit Taraf vatandaşları ve şirketlerinin yatırımlarına bu anlaşma ile benzeri durumlarda öngörülenden daha elverişli bir muameleye hak kazandıran bir özel yatırım sözleşmesi veya yatırım izninde yer alan mükellefiyetler de dahil olmak üzere,

- a. Taraflardan herbirinin kanunları, kararnamele ve tebliğleri, idarî veya adlî kararlarına,
 - b. Uluslararası hukukî yükümlülüklerle,
 - c. Taraflardan herhangi biri tarafından üstlenilen yükümlülüklerle,
- aykırı olmayacaktır.

MADDE 9. BİR ÂKİT TARAF İLE DİĞER ÂKİT TARAFIN VATANDAŞLARI VEYA ŞİRKETLERİ ARASINDAKİ YATIRIM ANLAŞMAZLIĞI

1. Bu maddeye göre, yatırım anlaşmazlığı, aşağıda belirtilen hususları kapsayan bir anlaşmazlığı ihtiva eder:

- a) Âkit Taraflardan birinin yabancı yatırımlarla ilgili makamı tarafından, diğer Âkit Tarafın vatandaş veya şirketine verilen yatırım müsaadesinin yorumlanması ya da uygulanması,
- b) Bir yatırım ile ilgili olarak, işbu Anlaşma ile verilen ya da yaratılan herhangi bir hakkın ihlali.

2. Bir Âkit Taraf ile diğer Âkit Tarafın vatandaş veya şirketi arasında bir yatırım anlaşmazlığı halinde anlaşmazlığa taraf olanlar, bu anlaşmazlığı öncelikle iyi niyetle girişilecek istişare ve müzakerelerle çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu istişare ve müzakerelerin başarılı olmaması halinde anlaşmazlık, söz konusu vatandaş veya şirket ile Âkit Tarafın üzerinde karşılıklı olarak anlaşacakları, ancak bağlayıcı olmayan bir üçüncü taraf usulleri ile çözümlenebilir. Eğer anlaşmazlık yukarıdaki yöntemler ile halledilemezse, ilgili vatandaş veya şirket, anlaşmazlığı, tahkim yoluyla halledilmesi için, anlaşmazlığın ortaya çıkışından itibaren 1 yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda, Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi'ne (ICSID) götürebilir. Ancak, ilgili vatandaş veya şirketin bu süre içinde anlaşmazlığı, anlaşmazlığa taraf olan Âkit Tarafın mahkemesine intikal ettirmemiş olması şarttır.

3. a) Bu şekilde, Âkit Taraflardan her biri, bir yatırım anlaşmazlığının tahkim yoluyla halledilmesi için ICSID'e başvurulmasına muvafakat etmektedir.

b) Bu gibi anlaşmazlıkların tahkim yoluyla çözümlenmesi, 18 Mart 1965'de Washington'da imzaya açılan Devletler ile başka Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlenmesine İlişkin Konvansiyonunun hükümleri ve ICSID'in Tahkim Kuralları çerçevesinde yapılacaktır.

MADDE 10. ÂKİT TARAFLAR ARASINDA YORUM VE UYGULAMA ANLAŞMAZLIKLARI

1. Âkit Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu ya da uygulanması ile ilgili olarak aralarında çıkacak herhangi bir anlaşmazlığı, iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve hakkaniyet çer-

3535

13.4.1989

çevesinde çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu bakımdan Âkit Taraflar, bu tür çözümlere varmak için dolaysız ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Bu müzakereler başarısızlıkla sonuçlanırsa, söz konusu anlaşmazlık, taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, uluslararası hukukun tatbiki kabil mevzuatı uyarınca bağlayıcı karar verilmesi için tahkim yoluna götürülebilir.

2. Talebin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, herbir taraf bir hakem tayin edecek ve bu iki hakem, bir üçüncü devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan birinin belirtilen zaman içinde bir hakem tayin edememesi durumunda diğer taraf, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan bu tayini yapmasını talep edebilir. Eğer iki hakem, hakem olarak tayin edilişlerini müteakip iki ay içinde, üçüncü bir hakemin seçimi üzerine bir anlaşmaya varamazlar ise, Taraflardan herbiri Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, gerekli atamayı yapmaya davet edebilir.

3. Hakem heyetinin bu Anlaşmanın hükümleriyle bağdaşacak bir şekilde usul kuralları üzerinde anlaşması için, Başkanın seçiliş tarihinden itibaren üç aylık bir süresi olacaktır. Böyle bir anlaşma olmadı takdirde, Hakem Heyeti, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan, usul kurallarını, genelde benimsenen uluslararası tahkim kurallarını dikkate alarak, tayin etmesini talep edecektir.

4. Bu maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen illerde, şayet Uluslararası Adalet Divanı Başkanının bu görevini ifa etmesi engellenirse, ya da Başkan, Âkit Taraflardan birinin vatandaşı ise, Başkan Yardımcısı gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir. Eğer Başkan Yardımcısı bu görevini ifa etmekten men edilirse ya da Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, Divanın, herhangi bir tarafın vatandaşı olmayan mevcut en yaşlı üyesi gerekli atamaları yapmaya davet edilecektir.

5. Tahkim isteyen tarafın, anlaşmazlığı dolaysız ve anlamlı istişare ile çözümlenmeye çalışmış olduğunun tesbiti üzerine, Hakem Heyeti, anlaşmazlığın esasları üzerinde tahkim görevine başlar.

6. Mahkeme, kararlarını oy çokluğu ile verecek ve böyle bir karar taraflar için bağlayıcı olacaktır. Taraflardan her biri, Hakem Heyetindeki kendi üyesinin ve hukukî muamelelerdeki temsil masraflarını karşılayacak; Başkanın masrafları ve kalan diğer masraflar taraflarca eşit olarak üstlenilecektir. Bununla beraber Hakem Heyeti, masrafların daha yüksek bir oranını taraflardan birinin üstlenmesi ile ilgili karar alabilir ve bu karar taraflar için bağlayıcı olacaktır.

7. Bu Madde, işbu Anlaşmanın 9 uncu maddesi uyarınca ICSID'nin huzuruna getirilmiş olan ve halen Merkezde görüşülmekte olan bir anlaşmazlığa uygulanmayacaktır.

MADDE 11. — YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, SÜRE, TADİLAT:

1. Bu anlaşma, her Âkit Tarafın ülkesindeki anayasal usule göre onaylanacaktır.

Bu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlanmasından 1 ay sonra, 10 yıllık bir süre için yürürlüğe girecektir.

3535

13.4.1989

Anlaşma, Âkit Taraflardan birinin diplomatik yollardan, yazılı bir yıllık fesh-i ihbar talebinde bulunmasına kadar yürürlükte kalacaktır.

2. Bu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde mevcut olan ve ondan sonra yapılacak yatırımlara da uygulanacaktır.

3. Sona erme halinde bu Anlaşma, sona ermeden önce yapılmış yatırımlar için 10 yıl daha geçerli olacaktır.

4. Bu Anlaşma Âkit Taraflar arasında yapılacak yazılı bir anlaşma ile tadil edilebilir. Her türlü tadilat Âkit Taraflardan birinin, diğer Tarafa böyle bir tadilatın yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatının bütün gereklerini yerine getirmiş olduğunu bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma, Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzaları bulunan Temsilciler tarafından imzalanmıştır.

Türkçe, Fransızca, Felemenkçe, İngilizce dillerinde ve bütün metinler aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer metin olarak 27.8.1986, Ankara'da atfedilmiştir. Yorumlardaki ayrılık durumunda İngilizce metin esas referans olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına
İmza

Belçika-Lüksemburg
Ekonomik Birliği Adına
İmza

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
1	13	561
21	49	419
25	77	160,166,178:182

I - Gereğçeli 148 S. Sayılı Basmayazı/Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77 nci Birleşim tutanağına bağılıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışışleri ve Plan ve Bütçe komisyonları görüştür.

III - Esas No. : 1/364